

نامه‌واره

درس‌های بازگشت به وطن

امیرحسین فردوس

● من و همسر در تاریخ ۹۱/۶/۲۳ با تمامی وسایل منزل خود پس از ۴۵ سال در آمریکا به وطن خود بازگشتیم. تمامی اثاثیه از گمرک ترخیص شد به جز انومبیل شخصی ما که در سرحد بازرگان معادل سه‌هزار دلار از ما ودیعه گرفتند و در خوی هم به ما پلاک موقت دادند. یکی از مقامات مسئول گمرکی آقای عبوسپور، به منزل من تلفن کرد و گفت برای ترخیص انومبیل یک نامه به آقای دکتر رحیمی معاون اول رئیس‌جمهور، دکتر احمدی‌نژاد بنویسم و من این نامه را نوشته و به رئیس دفتر ایشان آقای دکتر سعدی‌صادقی دادم. پس از خواندن نامه ایشان گفتند احتمال ترخیص انومبیل ۹۹ درصد است. ضمناً انومبیل هم پس از ورود به تهران با وجود تمدید شماره موقت به سه ماه دیگر تا امروز در پارکینگ پارک شده و هیچ استفاده‌ای از آن نشده است. روز سه‌شنبه پنجم شهریور یک احضارنامه به اتهام قاچاق کالا، برای همسر آمد و ماصبح چهارشنبه ششم شهریور به اتاق آقای فناراده بازپرس شعبه اول دادسرای عمومی و انقلاب تهران ناحیه ۲۳ ویژه ثبت قضایی رفتیم. در اتاق ایشان من هرچه سعی کردم ایشان را به سوابق انومبیل آشنا کنم به جز «تو ساکت باش!» نتوانیدم. چون انومبیل به‌نام همسر بود و همان‌طور مثل من به ایشان هم اجازه صحبت داده نشد و یک مأمور به دستبند آمد و بدون استفاده از آن، همسر را به اتاقی که دو سالم بازرس بودند برد و به من گفتند اگر تا دو ساعت دیگر مبلغ ۲۷/۵۷۲/۴۶۲ تومان به بانک ملی شعبه کاخ ریخته نشود شما به زندان خواهید رفت. من با ناراحتی فوق‌العاده و یک راهنما به بانک ملی شعبه فخررازی رفتم و مدیر داخلی بانک یک چک تضمین‌شده به مبلغ فوق‌صا در کردند و آن چک را من در شعبه بانک ملی کاخ واریز کرده، رسید آن را به اتاق بازرس داده و همسر پس از یک ساعت مرخص شد. آیا ما چه خلاقی کرده بودیم که مستحق چنین رفتار وحشیانه‌ای باشیم. چرا باید با مثل زندان قاچاق کالا رفتار شود و هیچ‌گونه به ما اجازه داده نشود که یک کلمه حرف بزنیم؟ آیا اصل «بی‌گناه تا گناه ثابت نشود» در قوانین قضایی ایران وجود ندارد؟ ما قاچاقچی کالا نیستیم. من و همسر پس از تحصیلات و اخذ دکترای در رشته علوم سیاسی از یکی از ۱۰ تا بهترین دانشگاه‌های برجسته آمریکا و تدریس در دانشگاه و بازنشته‌شدن پس از ۵۴ سال در سنین ۸۴ و ۷۹ سالگی به ایران به دلیل ایران آزاد و مستقل برگشتیم. قریب هشت سال پیش در یک سفر به ایران من جهت تشکیل یک بورس تحصیلی ۲۵۰/۰۰۰ یورو به دانشگاه تهران دادم و اخیراً در هفته گذشته این مبلغ را چندین برابر کردم. آیا منطقی است که من یک انومبیل شخصی که ارزش آن در آمریکا اکنون منفر است، قاچاق کنم؟

کاهش یا افزایش نرخ سود بانکی مسالهای است که دولت روحانی تاکنون موضع شفافی در قبال آن نگرفته است. کاهش نرخ سود موضوعی بود که شخص احمدی‌نژاد در هشت‌سال ریاست‌جمهوری‌اش آن را دنبال کرد اما هم‌اکنون با تورم بالای ۳۰ درصد این سوال از سوی بسیاری مطرح است که چگونه باید نرخ سود تسهیلات بانکی پایین‌تر از نرخ تورم باشد و این را در واقع ظلم به سپرده‌گذاران می‌دانند. در این خصوص خبرگزاری مهر با طرح این پرسش که تصمیم دولت درخصوص نرخ سود چیست؟ به این موضوع پرداخته است، بنابر این گزارش، کاهش نرخ سکه طی هفته‌ها و به‌ویژه طی روزهای اخیر و رسیدن قیمت سکه به زیر یکمیلیون تومان، انگیزه‌ای برای سرمایه‌گذاران و افرادی که نقدینگی‌های سرگردان در اختیار دارند به منظور افزایش سپرده‌گذاری در بانک‌ها را فراهم کرده است. پیش از این با بالا رفتن نرخ سکه و ارز و سودهای بالایی که این بازارها برای برخی‌ها به‌دنبال داشت، بخش عظیمی از نقدینگی و پول‌های سرگردان به سمت این بازارها می‌رفت. این در حالی است که در این روزها که بازار سکه و ارز از رونق افتاده و بدون مشتری شده است، انگیزه‌ها برای سرمایه‌گذاری در آنها به‌شدت افت کرده و بسیاری از افرادی که پیش از این در این بازارها به‌دنبال سود بودند، حال از ترس از دست دادن سرمایه‌های خود این بازار را خالی کرده‌اند، بانک‌ها نیز از این فرصت استفاده کرده و با روش‌های جذاب پرداخت نرخ سود، سعی در جذب نقدینگی‌های سرگردان به سمت خود دارند.

وضعیت نرخ سود در ایران

گرچه نرخ سود بانکی متناسب با نرخ تورم و به گفته اقتصاددانان واقعی نیست، اما بانک‌ها با شیوه‌های تازه و روش‌های محاسباتی که در فرمول‌های خود به کار می‌برند، نرخ سود بالا تا حد ۳۲،۳۱ درصد هم به سپرده‌ها پرداخت می‌کنند و به نوعی سعی دارند که قدرت خرید افراد را حفظ کنند تا دوباره این پول‌ها به بانک‌ها برگشت داده شود تا از سوی دیگر آنها بتوانند با پرداخت وام به بخش‌های تولیدی که برای مدتی متوقف شده بود رونق را به اقتصاد بازگردانند. نرخ سود بانکی طی سال‌های اخیر با تغییری از سوی بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار مواجه نبود، اما بانک‌ها بدون سروصدا، نرخ‌های سود خود را تغییر دادند و بانک مرکزی نیز نسبت به عملکرد آنها واکنشی نشان نداده است. پرداخت نرخ سود به یکباره در ابتدای سپرده‌گذاری با نرخ‌های سود بالا، پرداخت نرخ‌های

سود روزشمار، تمرکز روی سپرده‌گیری‌های کوتاه‌مدت و حتی یک روزه، سپرده‌گذاری‌های ویژه بلندمدت از جمله تدابیری است که بانک‌ها می‌خواهند از این فرصت ایجاد شده نهایت استفاده را ببرند. گرچه بانک‌های ایرانی براساس اعلام بانک جهانی یکی از کشورهای هستند که بالاترین نرخ سود به سپرده‌ها را در بین کشورهای دنیا می‌پردازند، به طوری که ایران در سال ۲۰۱۲ میلادی در بین ۱۳۸ کشور جهان پنجمین کشوری است که بالاترین نرخ سود را به سپرده‌های مردم می‌پردازد؛ متوسط نرخ سود سپرده در ایران در همین سال ۱۴/۸ درصد اعلام شده است. با این وجود نرخ تورم ۲۷/۲ درصدی اعلام بانک جهانی در همین گزارش، پاسخگوی خواسته‌های سپرده‌گذاران از بانک‌ها در قبال سپرده‌های خود نیست. دیدگاه مردان اقتصادی روحانی

موضوع تغییر نرخ سود بانکی در دولت یازدهم بارها مطرح شده است و البته سیاست دولت جدید و بانک مرکزی نسبت به این موضوع چندان مشخص نیست و برخی از کارشناسان مطرح می‌کنند که بهتر است دولت جدید، تصمیمات خود در مورد نرخ سود بانکی را هرچه زودتر اعلام کند. اعضای تیم اقتصادی دولت روحانی راه‌علاج اقتصاد کشور را در نرخ سود بانکی و تغییر آن نمی‌دانند بلکه آنها معتقد به بهبود وضعیت تورم و خروج از وضعیت فعلی اقتصاد هستند. هشت‌سال قبل زمانی که احمدی‌نژاد رئیس دولت نهم شد و اداره امور کشور را به دست گرفت، تمرکز خاصی روی نظام بانکی کرد و تصمیمات زیادی

نرخ سود بانکی

برای آنها اتخاذ کرد، یکی از رویکردهای مهم و اصلی دولت‌های احمدی‌نژاد تاکید بر کاهش نرخ سود بانکی آن هم به صورت دستوری بود و اجرای این برنامه هم در بانک‌های کشور در سال‌های اول ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد با جدیت اجرایی شده؛ شاید به همین دلیل بود که موج انتقادات از سوی کارشناسان و اقتصاددانان به سیاست‌های اقتصادی وی نشانه رفت. به هر حال با تغییر دولت در ابتدا تصور می‌شد که یکی از اولین تصمیمات، بازنگری در نرخ سود بانکی باشد که البته دولت با هدف ثبات اقتصادی تغییری در سیاست‌های بانکی در این زمینه انجام نداد. برخی از تحلیلگران اقتصادی نیز بهترین تصمیم در شرایط فعلی را تعیین نرخ سود بانکی بر اساس نرخ تورم می‌دانند، زیرا بسیاری از افراد تمایل دارند که در جایی سرمایه‌گذاری کنند که ارزش پول آنها حفظ شود. موضوع عدم تعادل بین نرخ سود بانکی و تورم اخیراً مورد انتقاد سیدمحمد موسوی‌بجنوردی، عضو شورای فقهی بانک مرکزی قرار گرفته و عنوان کرده است: قدرت خرید سپرده‌گذاران بانکی باید حفظ شود، وقتی نرخ تورم در کشور ۴۰ درصد است، نرخ سود ۲۰ درصد سپرده‌هایی معناست. وی با بیان اینکه بانک‌ها حداقل همان پولی را که سپرده‌گذاران در بانک سپرده‌گذاری کرده‌اند با همان قدرت خرید به آنها بازگردانند، عنوان کرده است: طبق قانون بانکداری اسلامی به هر میزان که تورم وجود دارد باید حداقل به همان میزان سود به سپرده‌گذاران پرداخت شود. در تعیین نرخ سود، نرخ تورم باید لحاظ

کاهش تورم مهم‌ترین رویکرد است

سکوت دولت درباره نرخ سود بانکی

شود و این امر در قانون بانکداری بدون ربا لازم است که مورد تاکید قرار گیرد. این در حالی است که ولی‌الله سیف، رئیس کل بانک مرکزی اعلام برنامه‌های جدید برای نرخ سود بانکی را منوط به تعادل مطلوب در اقتصاد کشور کرده و اعلام می‌کند: برنامه تغییر نرخ سود بانکی در دستور کار نیست و در گام اول باید تورم موجود کنترل شود. هم‌اکنون شرایط برای تغییر نرخ سود بانکی مطلوب نیست، باید برنامه‌ریزی بانک مرکزی و تیم اقتصادی دولت به سمت تحول باشد و در گام اول باید تورم موجود کنترل شود. هم‌اکنون مساله اینجاست که آیا نرخ سود بانکی باید افزایش یابد یا تورم کنترل شود. در درجه اول باید بتوانیم نسبت به تورم اقدامات لازم را انجام دهیم تا پس از آن این تعادل به وجود آید. علی طیفینیا، وزیر امور اقتصادی و دارایی نیز در این زمینه گفته است: با شرایط فعلی حاکم بر جامعه، سپرده‌گذاران بانکی می‌توانند ظرف یک‌سال بالاترین نرخ سود یعنی ۲۰ یا ۲۱ درصد را کسب کنند، با توجه به اینکه تورم یک‌سال اخیر در کشور پیش از ۳۰ درصد است، این امر به معنای تنبیه سپرده‌گذار در نظام بانکی ماست. این درحالی است که اکثر سپرده‌گذاران بانکی ما سرمایه‌های کوچک دارند و به آنها اجحاف می‌شود.

وی در ادامه با بیان اینکه همین امر مانع جذب سپرده به نظام بانکی ما شده، تصریح کرده است: باید به سمت نرخ سود بانکی واقعی حرکت کنیم و راهکار اصلی آن مقابله با تورم است، براین اساس اگر بتوانیم تورم را مهار کنیم قطعاً رسیدن به نرخ سود واقعی مثبت خیلی دور از ذهن نیست. در چارچوب عقود اسلامی اجازه نداریم به صورت دستوری نرخ سود را تعیین کنیم و قطعاً باید به این سمت برویم که سود واقعی تحقق‌یافته را بین سپرده‌گذاران توزیع کنیم. طیفینیا عنوان کرده است: اگر در این سمت‌وسو حرکت کنیم این توانایی را خواهیم داشت که اولاً منابع بیشتری را جذب نظام بانکی کنیم ثانیاً منابع نظام بانکی به پروژه‌ها و طرح‌هایی که دارای توجیه فنی هستند هدایت شود. اکنون بخش عمده‌ای از منابع به سمت فعالیت‌های اقتصادی موجه هدایت نمی‌شوند، یکی از راهکارهای اساسی دولت هدایت منابع نظام بانکی به سمت فعالیت‌های اقتصادی است و تا زمان تعیین نرخ تورم، نرخ سود بانکی و نرخ سود تسهیلات فعلی ادامه خواهد داشت. ما براساس عقود اسلامی می‌خواهیم عمل کنیم و با تعیین دستوری نرخ سود متخالفیم.

خبر

سخنان روحانی

قیمت جهانی نفت را کاهش داد

● تستیم: رویترز اعلام کرد پس از اظهارات رئیس‌جمهوری ایران و تقویت احتمال بهبود روابط ایران و غرب، قیمت جهانی نفت یک‌دلار و ۷۲ سنت کاهش یافت و قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال در روز جمعه به ۱۰۸ دلار و ۹۷ سنت رسید. پس از اظهارات رئیس‌جمهوری ایران و تقویت احتمال بهبود روابط ایران و غرب و به تبع آن کاهش نگرانی‌های ژئوپلیتیک، قیمت نفت روز پنجشنبه کاهش یافت. بخش دیگری از کاهش قیمت نفت نیز به دلیل افزایش تولید نفت لیبی اتفاق افتاد. حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران گفت، کشورش به دنبال جنگ نیست و ایران هرگز به دنبال توسعه سلاح هسته‌ای نخواهد بود. وی تصریح کرد، برای مذاکره و توافق با آمریکا اختیار تام دارد. تهران و غرب بر سر فعالیت‌های هسته‌ای ایران با یکدیگر اختلاف دارند که این بهانه موجب وضع تحریم‌هایی علیه این کشور و کاهش صادرات نفت آن شده است.

سازمان توسعه تجارت خبر داد

لغو کل ممنوعیت‌های وارداتی تا پایان اسفند

● ایسنا: معاون کل سازمان توسعه تجارت از لغو تدریجی محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های صادراتی خبر داد و گفت: بر اساس آخرین تصمیمات گرفته‌شده، تعداد ممنوعیت‌های صادراتی به ۱۷ ردیف کالا کاهش یافته است. کمیورث فتح‌الله کرمانشاهی با اشاره به اینکه هم‌اکنون در جهت حذف تدریجی محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های صادراتی حرکت می‌کنیم، گفت: در برنامه صدروزه اقتصادی دولت، حل مشکلات حوزه صادرات از رف تعهدات ارزی گرفته تا حذف ممنوعیت‌های صادراتی در دستور کار قرار گرفته است. وی افزود: با توجه به اینکه در چند وقت اخیر در بازار ارز شاهد ثبات نسبی قیمت‌ها بوده‌ایم پیش‌بینی می‌شود در صورت ادامه این ثبات و حل مشکل اختلاف نرخ ارز، محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های صادراتی در آینده نزدیک به طور کامل حذف شود. کرمانشاهی افزود: هنوز در شرایط ویژه تجاری قرار داریم اما اگر تولیدکننده‌های مواد اولیه خود را از بازار آزاد تأمین می‌کند و ارزش واقعی استفاده نمی‌کند دلیلی برای اعمال محدودیت یا ممنوعیت روی صادرات کالای آن وجود ندارد.

